

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 30. aprila 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 49.

Svetovna gospodarska konferenca v Ženevi.

Na predlanskem jesenskem zasedanju Društva narodov v Ženevi je sprožil znani francoski industrialec in bivši minister Loucheur idejo, da se skliče svetovna gospodarska konferenca. To idejo so porodile v glavnem nevzdržne gospodarske razmere, ki jih je ustvarila vojna. Glede na to, da so imele doslej skoro vse dosežanje večje vojne predvsem gospodarsko ozadje, je povdarjal Loucheur v svojem predlogu, naj bi se vrhovni mednarodni forum ne pečal samo z reševanjem mednarodnih političnih problemov, ampak tudi s študijem gospodarsko-organizacijskih vprašanj, ker so prav ta odločilne važnosti za vzdrževanje svetovnega miru.

Loucheurjev predlog je bil sprejet in določil se je odbor, ki je takoj začel s pripravami za sklicanje konference. Delo tega odbora ni bilo lahko. Pojavile so se težkoče od vseh strani. Zaključiti je bilo treba nekatera vprašanja, ki so bila spočetka na dnevnem redu, kakor vprašanje ugotovitve krivde na svetovni vojni itd. Vendar se je pa pripravljalnemu odboru posrečilo premestiti vse težave in dne 4. maja se odprla v Ženevi pod okriljem Društva narodov svetovna gospodarska konferenca, kjer se bodo zbrali zastopniki vseh držav, strokovnjaki vseh važnejših gospodarskih panog, da razpravljajo o sedanjem gospodarskem stanju in najdejo pota, ki bi vodila k ozdravljenju. Vse dosežanje gospodarske konference so imele več ali manj omejen značaj. Na njih so sodelovali strokovnjaki samo posameznih ali tudi več držav skupaj, toda manjkali jim je splošen značaj. Konferenca, ki se odprla 4. maja t. l. v Ženevi, je pa svetovnega značaja, na njej bodo sodelovale vse države sveta.

Po dosedanjih dispozicijah se da sklepati, da bo konferenca razdeljena na tri velike glavne odbore, katerim bodo poverjena najbolj pereča in najbolj važna gospodarska vprašanja, kakor vprašanje odstranitve zaprek, ki danes zavirajo prosto izmenjavo dobrin med posameznimi narodi, organizacija evropskega in svetovnega gospodarstva in poljedelstvo. Zlasti prvo vprašanje je velike važnosti in so vsa druga vprašanja manj ali več postranskega pomena.

Velike države, ki so, kakor Anglija in Amerika, povečale in znatno prekoračile predvojno industrijsko produkcijo, so danes v zagati. Zaloge so polne, tržišča, v kolikor so jim odprta, so saturirana s produkti, blaga je vsepovsod dovolj. Iskati je treba izhoda. Odstraniti vse ovire, koje otežujejo prosto izmenjavo dobrin, najti bo treba skupne baze za sporazume, širokopotezne karteje itd. Brezdvoma bo to za države z visoko razvito industrijo izredne koristi, toda kako bo to vplivalo na države z mlado, še ne razvito industrijo, je drugo vprašanje. Značilno je, da se je izključilo z dnevnega reda finančna vprašanja, kakor da bi ta vprašanja ne tvorila hrbtenice vseh gospodarskih problemov.

Konferenca bo imela bolj konzultativen značaj. Sklenile se bodo sicer najbrže resolucije, ki pa za posamezne države ne bodo obvezne. Predložile se bodo vladam posameznih držav z željo, da jih pri sklepanju trgovsko političnih pogodb in sporazumov vpoštevajo. Resolucije bodo prišle do veljave šele tedaj, če se vza-

mejo v mednarodne pogodbe, ki jih vzajemno sklepajo posamezne države, sicer pa ostanejo samo želje, ki bodo kot take predložene vladam držav, zastopanih na konferenci.

Mogoče bomo tudi mi pri trgovskih pogajanjih primorani sprejeti to ali drugo resolucijo, sklenjeno na svetovni konferenci, zato nam ni vseeno, kaj se bo tam sklepalo in je zato tudi delovanje delegatov naše države na tej konferenci prav gotovo za nas velike važnosti.

ZNIZANJE CENE SOLI.

Kakor čujemo, je dne 27. t. m. monopolna uprava z brzojavno okrožnico obvestila vsa monopolna založišča soli, da je minister financ odobril znižanje monopolne cene soli. Vselej znižanja takse se znižata tudi cena soli in sicer kuhinjske soli za 20%. Istočasno se znižata tudi odškodnina za vreče od 16 Din na 12 Din. — Po naših informacijah je dobilo enako okrožnico tudi monopolno založišče soli v Ljubljani z naročilom, da ustavi oddajo soli, dokler ne dobi še pismenega navodila, katero je pričakovati v par dneh. Vselej tega je založišče v Ljubljani ustavilo oddajo soli za par dni in upa, da prične še tekom tega tedna z oddajo soli po znižani ceni. — Znižanje cene se nanaša edino na kuhinjsko sol in ribarsko sol, ne pa tudi na druge vrste. Za naše kraje prihaja edino v poštev kuhinjska sol.

NEPOTREBNE ŠIKANJE.

Merosodstvo je potrebna ustanova, vendar se pa v praksi tudi ta panoga napačno izvaja in se delajo strankam nepotrebni stroški. Prav sedaj se vrše ogledi pri trgovcih in obrtnikih in se zahteva, da mora imeti vsak trgovec in gostilničar pločevinaste mere za tekočine, če tudi vsakdo ve, da pri nas ni običajno in dejansko prav nihče ne meri na take mere, ampak le na steklenice.

Nastane vprašanje, čemu so se potem pred kratkim žigosale vse steklenice, če to žigosanje ne velja za prodajo in morajo biti za prodajo še potrebne pločevinaste mere.

Ali ni napačno in krivično, da se v današnji občutni krizi obremenjuje trgovec še s takimi nepotrebni šikanami?

Naše mnenje je, če so se žigosale steklenice, potem so se žigosale zato, da so sposobne za uporabo pri prodaji in je popolnoma odveč še zahtevati, naj delajo napotje še pločevinaste mere za tekočine, ki pri nas niti sedaj niti kedaj preje niso bile v rabi.

SLADKOR.

Položaj na sladkornem trgu je postal v zadnjem času bolj prijazen. Velike likvidacijske prodaje na račun japonskega velekoncerna Suzuki i. dr. so ponehale. Govorijo, da je vpeljala japonska vlada veliko sanacijsko akcijo za rešitev te trdnje. Dalje so čakali na objavo angleškega proračuna; negotovost je bila takoj odstranjena, ko ni bilo v proračunu nobenih sprememb glede carine na sladkor. Povedali smo že, da so čakali na to objavo zlasti češkoslovaški producenti rafiniranega sladkorja. Sedaj že laže diha.

Zmeraj bolj se uveljavlja nazor, da je Lichtova cenitev o pridelku sladkorne pese v Evropi previsoka. Iz Kube pa prihaja vest, da je razvoj trsta vsled suše v zadnjih mesecih zastal, tako da računajo za bodoče leto v najboljšem slučaju samo s povprečnim pridelkom — zadnja poročila govori o maksimalno o 4.800.000 ton — brez ozira na morebitne državne omejitve. Če se bodo te vesti,

ki jih moramo seveda previdno sprejeti, obistinile, bi se položaj bodočega pridelka v toliko spremenil in zboljšal, ker bi postal neodvisen od sklepov kubanskih sldakornih mogotcev. O namerah kubanske vlade glede pridelka 1927/28 ni še nič natančnega znano. Govori se, da so farmerji in producenti proti kvantitativni omejitvi in da zelo agitirajo proti nji; zato bo najbrž predsednik Kube samo začetek sezije fiksiral, s 1. januarjem 1928, ne bo pa omejil produkcijskega kvantuma, razen, če bi se izglede pridelka bistveno spremenili.

Prirastek s sladkorno peso obdelane prostora v Evropi bo najbrž manjši kot so pa doslej pisali. Nove strokovne cenitve pa še niso objavili.

Poročilo o finančnih vprašanjih.

(Podal tajnik g. Ivan Mohorič na obnem zboru Zveze trgovskih gremijev in zadrug v Ptuj dne 24. t. m.)

Izza lanskega obnega zbora, se je položaj glede finančnih vprašanj v toliko izpremenil, da je davčni odbor Narodne skupščine dovršil obravnavo predloga zakona o neposrednih davkih in da nam je tudi finančni zakon za l. 1927/28 prinesel nekaj izprememb in olajšav v davčnih, taksnih in trošarinskih zadevah. Še vedno pa je ostalo nerešeno vprašanje revizije taksnega zakona, ki je po svoji obremenitvi krut, a tudi v formalnem pogledu potreben čimprejše revizije. Generalna direkcija davkov pripravlja sicer revizijo in je imela po naših informacijah najboljšo voljo, da revizijo izvede v jesenskem zasedanju Narodne skupščine, a med tem nastopivše politične razmere so zopet prekrizale načrt in uresničenje naših stremeljenj zavleklo za nedogleden čas. Različni in mnogoštevilni predlogi, katere smo stavili Generalni direkciji davkov, so imeli vsaj ta uspeh, da je generalna direkcija uvidela nujno potrebo, da se zakon novelira. Nekaj najhujših ostrin je že odpravila s finančnim zakonom in smo, po obsegu teh izprememb sodeč, upravičeni pričakovati od revizije nadaljnjih olajšav.

Predlog zakona o neposrednih davkih, ki je prešel davčni odbor, je po svojem bistvu ostal neizpremenjen. Davčno merilo za davek od podjetij, obrtov in poklicev, za trgovino je ostalo neizpremenjeno na 12%.

Uveljavljenje tega davčnega merila bi pomenjalo za trgovino v Sloveniji občutno višjo obremenitev, ker sedanji davek — občna pridobnina — ki se plačuje v kontingentu, ne presega skoro praviloma nikdar 3% od doseženega čistega dobička. Natančen račun v tem pogledu je skoro nemogoč, ker se sedanja občna pridobnina plačuje po srednji donosnosti v okvirju kontingenta, a ne od čistih dohodkov. Vendar nam pa dosedanje obremenitve kažejo, da sedanji davek z vsemi pribitki ne doseže nikdar 3%. Kot nekako kompenzacijo za to povprečno štirikrat večjo obremenitev nam nudi predlog v redakciji davčnega odbora nekoliko znižano dohodnino, vendar pa niti z daleka ne v taki meri, da bi znižanje dohodnine moglo paralizirati povišek na bodoči pridobnini.

V ostalem se je predlog izdatno izboljšal posebno v formalnem delu ni dosti ugovarjati, ker predvideva izdatno sodelovanje davkoplačevalcev samih pri prireditvi davkov in se ozira tudi na interese trgovine, ker predvideva, da morajo v podeželskih komisijah biti zastopani vsaj z eno tretjino trgovci, industrijci, obrtniki, v mestnih komisijah pa z dvema tretjinama.

Kot novum, ki vstreza našim davčnim željam in zahtevam, bi bilo naglasiti dejstvo, da bodoči zakon bistveno zmanjšuje pravice davčnega oblastva pri prireditvi davkov. Davčno oblastvo bo imelo v bodoče pravico samo zbirati podatke, ne bo pa upravičeno zasliševati zaupnikov. Ta pravica pripade po novem zakonu izključno komisiji. Edino komisija bo upravičena zasliševati zaupnike, kadar bo to smatrala za potrebno, vendar bo dolžna tudi takrat gledati na to, da ne bo izbrala za zaupnika konkurenta onega davkoplačevalca, za čigar oceno bo šlo.

V novem zakonu je treba omeniti še hišni davek. Ta davek se deli — kakor znano — pri nas na dve vrsti, na hišno-razredni davek in hišno-najemni davek. Prvega se plačuje na deželi za hiše, ki niso dane v najem, drugega pa od hišne najemščine. Novi zakon pozna samo hišno-najemni davek, ki se bo plačeval od prostorov, ki niso dani v najem, po najemni vrednosti, katere bo ocenil davčni odbor (davčna komisija). Da pa ne zadene na prevelik odpor v agrarnih krogih, oprošča novi zakon vsakega davka poslopja, katera porabljajo poljedelci za stanovanje zase, ali za svoje delavce tako, da bo pretežno del hiš na deželi davka prost. V davku pa bodo ostale, najbrže še pod višjim davkom, hiše ostalih stanov na deželi, trgovcev in obrtnikov. Kaka izprememba v tem oziru je pri sedanjih prilikah, ko prevladujejo oziroma agrarne interese, težko mogoča, vendar upajmo, da se bodo mogli tudi drugi stanovi kolikor toliko ubraniti višjega davka za hiše, ker ima vsak tudi nekaj zemljišča, vsaj toliko, da se ga more smatrati za poljedelca. Stremljenje naših organizacij in korporacij bo po uveljavljanju predmetnega določila usmerjeno na to, da se bo pojem poljedelca tolmačil v čim širšem pomenu besede.

Vlada je imela po naših informacijah resno voljo, da spravi novi zakon v parlamentarno razpravo že tekom meseca maja t. l., a nepričakovana politična izprememba je tudi to namero preprečila in odložila uveljavljenje za nedogleden čas.

Ako s svinčnikom v roki prekalkuliramo sedanje in bodoče breme, prihajamo do prepričanja, da ravno trgovina, ki ne profitira od novega zakona ničesar, nima povoda, da bi se ogrevala za čimprejšnjo uveljavljenje. To tem manj, ker se bo tudi po uveljavljanju novega zakona še nadalje pobiral davek na poslovni promet. Finančna uprava se nikakor ne bo odločila dohodkom iz tega vira dohodkov. Akcija, katero so podvzele v mesecu januarju t. l. vse zbornice in katerim se je pridružila tudi naša Zveza, je ostala brez uspeha, pač pa smo doznali, da se je v finančnem odboru Narodne skupščine izbrpno obravnavalo tudi to vprašanje odprave davka na poslovni promet in je ob tej priliki enodušno prišla do izraza volja tega važnega dela Narodne skupščine, da se davek odpravi, čim bo to dopuščala proračunska možnost. Ako se donos davkov po novem zakonu obnese, je pričakovati odpravo vsaj za dogleden čas po uveljavljanju novega zakona. S pričo tega položaja ne smemo biti optimistični in je realnejše, da za dogledno bodočnost še računamo s tem davkom.

Že uvodoma sem omenil, da nam je zadnji finančni zakon za l. 1927/1928, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila t. l. prinesel nekaj olajšav v davčnem, taksnem in trošarinskem oziru. Vsakoletni finančni zakoni ne vsebujejo samo določil v državnem proračunu, ampak se porabljajo za noveliranje raznih zakonskih od-

redb, ki bi pravzaprav spadale v posebne zakone. Med odredbami, katere prinaša omenjeni zakon, je omeniti, kolikor prihajajo v poštev interesi trgovine, sledeče:

1. Dohodnina se od leta 1927 dalje oprošča 30% linearnega pribitka, kar pomenja za Slovenijo znižanje dohodnine (po odmeri za l. 1926) za 11.778.367 Din.

Vsled oprostitve dohodnine od linearnega pribitka se dohodnina za l. 1927 zniža na primer pri dohodkih:

25.000 Din od 2.832.— Din na 2.178.45
36.000 Din od 5.062.85 Din na 3.894.50
48.000 Din od 7.153.25 Din na 5.502.50
60.000 Din od 10.038.60 Din na 7.732.—
80.000 Din od 13.871.— Din na 10.670.—
100.000 Din od 17.703.40 Din na 13.618.—
200.000 Din od 36.865.40 Din na 28.358.—
250.000 Din od 46.446.40 Din na 35.728.—

2. Davčni zaostanki iz prejšnjih let se porazdele na tekoči davek, tako, da se plačajo v 4 letih, ako davčni zaostanek presega enoletni davčni predpis, v 3 letih, ako presega $\frac{2}{3}$ letnega predpisa, v 2 letih, ako presega $\frac{1}{2}$ letnega predpisa in v enem letu, ako presega $\frac{1}{4}$ letnega predpisa.

3. Od 1. aprila 1927 dalje se sprejemajo za plačilo davkov tudi pobornice o 20% odbitku pri zamenjavi kronskih novčanic.

4. Od 1. januarja 1927 se oproščajo obresti hranilnih vlog in tekočih računov rentnine in vseh pribitkov ter invalidskega davka in vojaške komorske doklade.

5. Taksa za prenos premičnin se zniža od 2% na 1%, na prenos nepremičnin pa od 6% na 4%.

6. Taksa, katero plačujejo točilci pijalč (gostilničarji in trgovci) se v bodoče, ako je točilec ne bi plačal, pravočasno izterjuje kakor davki. V bodoče torej odpade kazen za prepozno plačilo, ki je znašala trikratno izmero redne takse.

7. Taksa na vozila se bo v bodoče pobirala samo od onih fiktivskih in polfiktivskih voz in avtomobilov, ki so porabljeni, ne pa tudi od onih, ki so izven rabe ali niso več porabni. Tudi pri tej taksi se za primer, da bi ne bila pravočasno plačana, ne bo pobirala kazen.

8. Kazni na prestopke glede točilne takse in glede takse na vozila se izpregledajo, ako kazen do dne 1. aprila t. l. še ni bila izrečena, ali pa še ne plačana.

9. Takse za davčne knjižice in za davčne napovedi so odpravljene.

10. Ukinila se je od 1. aprila t. l. trošarina na riž, za sveče, za karbid in za kavine nadomestke.

11. Od dne 1. aprila 1927 se je trošarina na alkohol in žganje znižala od 25 dinarjev na 17 Din za hektolitersko stopnjo.

12. Za trošarinski predmet se od 1. aprila 1927 dalje smatrajo destilati nafte, katrana, kamenega premoga in parafinskega škrlja, ako se porabljajo za pogon strojev. Trošarina znaša 4 Din za 1 kg.

13. Iz davka na zaslužek telesnih delavcev se izločijo kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki in se zanje in ostale privatne in samoupravne nameščence določijo nov davek, ki znaša pri letnih službenih prejemkih preko 6000 do 12.000 Din 3.5%, preko 12.000 Din do 24.000 Din 4%, preko 24.000 do 36.000 dinarjev 5.5% in preko 36.000 do 48.000 dinarjev 5%. Vrhutega se na nov davek pobira še invalidski davek in vojaška komorska doklada, ter avtonomne doklade, vendar pa samo na $\frac{1}{4}$ davka.

To so najvažnejše izpremembe novega finančnega zakona, ki je, kolikor pridejo v poštev interesi Slovenije v splošnem ugoden. Edino čemur bi mogli z našega stališča prigovarjati je to, da se ob ukinjenju, odnosno znižanju državne trošarine na nekatere predmete ni zadovoljivo rešilo vprašanje restitucije trošarine za blago, ki je bilo dne 1. aprila na zalogi obremenjeno s trošarinno po prejšnjih predpisih. Zveza se je prizadevala, da se tudi to vprašanje zadovoljivo reši, a žal ni imela uspeha.

V prejšnjih letih je bila na dnevnem redu naših zborovanj praviloma tudi kritika naše davčne prakse. Za odpravo raznih trdot v naši davčni praksi se je Zveza veliko trudila. Priredila je večkrat zborovanja članov davčnih komisij, ki so kolikor količnega pripomogli, da so pritožbe proti preostri davčni praksi pojenjale in

da se previsoke ocene dogajajo le sporadično. Da si ohranimo ta položaj in preprečimo, da se ne povrnejo prejšnji časi očitnih persekucij, priporoča Zveza vsem gremijem, da posvečajo volitvam v davčne komisije posebno pozornost. Priliko bodo imeli, da v tem oziru izvrše svojo dolžnost, ker se dopolnitvene volitve v cenilne komisije v kratkem razpišejo.

Ako bodo posamezni gremiji storili svojo dolžnost, bodo največ pripomogli, da izginejo še tiste prekomerne obdačitve, ki se tu in tam še danes pojavljajo.

Ali se izplača potniku avto?

Gotovo se izplača, sicer bi zmago-slaven pohod tega prometnega sredstva preko celega sveta ne bil umljiv. Seveda pa je rentabiliteta zopet odvisna od gotovih predpogojev. Posamezni potnik s 100 p. s. vozom in poklicnim šoferjem bo le redko prišel na svoj račun. Če pa vozi potnik lahek in dober avto sam, in na to vozilo skrbno pazi, predstavljajoč si, da ne dela ž njim nedeljske izlete, potem se sigurno izplača. Potnik že lahko v sednem kraju obišče stranko, medtem ko čaka konkurent še na železniško zvezo in si dela stroške.

Posebno na deželi ima potnik, ki se vozi z železnico, pogostoma komaj priliko obiskati samo eno stranko, z avtom pa bi opravil deset in še več posetov. V tej zadevi so zanimive izjave, ki jih podaja trgovski potnik o svojih izkušnjah glede porabe avtomobila:

»Odkar si je avto prisvojil pocestni promet, so se ga poprijeli tudi potniki, bodisi za vzorčne kolekcije, za obisk zastopnikov in strank, posebno pa za razširitev kroga odjemalcev.

Sem sam vozač na štirisedežnem 11/15 p. s. avtu in zastopam večjo trdno strojne industrije. Čestokrat imam priliko, da popeljem zastopnike in interese na ogled k kakemu podjetju.

Zategadelj že rabim večsedežno vozilo; stroške si točno zabeležim ter sem ugotovil za pretečeno leto sledeče režije pri 15.000 prevoženih kilometrih in sicer povprečno mesečno:

A. Najemnina za garažo	300.—	Din
10% obresti od kupne svote	700.—	Din
20% obraba voza	1400.—	Din
osebno zavarovanje	700.—	Din
avtomobilni davek	430.—	Din
Skupaj	3530	Din
B. mesečni obratni stroški:		
bencin	410.—	Din
olje	60.—	Din
poškodbe na pnevmatikah	40.—	Din
popravila	120.—	Din
razni drugi stroški	150.—	Din
Stroški	780.—	Din

Celokupne mesečne režije 4310.— dinarjev oziroma na leto 51.720.— Din se razdele na 15.000 kilometrov, tako da mi pride na 100 km 345.— Din

Stroški pod A. ostanejo tudi če voza ne rabim, čim več kilometrov prevozim, tem manjša je režijska kvota. Da razbremenim stroškovno kvoto, se hočem založiti na potovanju še z priličnimi predmeti, katere bi razpečal pri interesentih kar proti gotovini.

Škoda, da naš svedok ne primerja izdatke z uspehi ter pojasni gnotne dobičke avtovoženj na trgovskem potovanju; kajti še le iz teh računov bi se dala ustvariti prava rentabilitetna slika.

K. Tiefengruber.

GOSPODARSKI POLOŽAJ ANGLIJE.

Po poročilih iz skoraj vseh važnih industrijskih središč Anglije se je v polovici leta po končanem štrajku gospodarski položaj stalno boljšal, v nekaterih slučajih še prav hitro. Število onih, ki delajo v plavžih, raste. Produkcija jekla v marcu je znašala 950.000 ton, za 123.000 ton več kot v februarju, čeprav je bila že februarja s svojimi 827.000 tonami največja po letu 1914. Ladjegradbena industrija je polno zaposlena, električna industrija bo dosegla letos najbrž rekordno produkcijo. Ekspor je zadovoljiv; zlasti veliko naročajo v Avstraliji, Novi Zelandiji, Južni Afriki, Indiji in Japonski. Evropski kontinent naroča posebno izdelke angleške strojne industrije. Tudi položaj tekstilne industrije se boljša. Pred 1 letom je bilo 20% odstotkov tekstilnih delavcev le deloma zaposlenih, danes so se ti odstotki znižali na 8.

Rusija in mednarodna gospodarska konferenca.

Med najboljše dopisnike o Rusiji in zlasti o njenem gospodarstvu spada prav gotovo E. From, dopisnik »Prager Presse« v Moskvi. O Rusiji in Zenevi piše med drugim sledeče; pri tem moramo pripomniti, da takrat, ko je on to pisal, še ni vedel, da bo Rusija sama šla v Zenevo. Sedaj je Rusija sklenila, da bo šla.

Zanimanje za konferenco v Zenevi je v Rusiji prav tako veliko kakor v vsakteri drugi državi. To dokazuje cela vrsta člankov, debatnih večerov, predavanj, konferenc in posvetovanj, ki so se vršila v Sovjetski Rusiji od trenutka nadalje, ko je bila konferenca naznanjena, in ki so se jih udeleževale številne najodličnejše osebnosti gospodarskega in političnega življenja; to zanimanje pa je ležeče tudi v bistvu in v sedanjem položaju gospodarskega sistema sovjetov. V zadnjih letih so si sovjeti zelo prizadevali, da bi dosegli na polju poljedelstva, industrije, trgovine, financ in transporta predvno stanje, in to se jim je v splošnem tudi posrečilo; zato bodo primorani, da se bodo polagoma izjavili o vseh vprašanjih, ki so danes na programu konference v Zenevi. Vse to nam pravi, kako živahno mora biti zanimanje sovjetov za svetovno-zgodovinski dogodek konference v Zenevi, ki bo v veliki meri sodeloval pri oblikovanju bodočih smernic gospodarskega življenja Evrope in sveta.

Pravzaprav ni v obširnem programu konference v Zenevi nobenega vprašanja, ki se ne bi najgloblje tika tudi interesov sovjetske zveze. Gospodarski sistem sovjetov, ki se od vseh drugih tako bistveno razlikuje, zahteva v svrhu temeljitega včlanjenja v gospodarski koncert Evrope in sveta kar neprestane ureditve medsebojnega razmerja. Izborno poljedelstvo sovjetov, ki se pripravlja na sistematično rekonstrukcijo v smislu modernih načel obdelovanja zemlje in ki začenja s svojimi produktivskimi prejški zalagati trge zahodnih evropskih držav, more dobiti stik s tem svetom edino s stalnim sodelovanjem; to sodelovanje se pa ne tiče samo izmenjave žita in gospodarskih produktov z industrijskimi produkti, temveč se tiče tudi bistva poljedelske produkcije sploh. Na drugi strani zopet pa more imeti stanje poljedelstva v Sovjetski državi in njen dohodek prav poseben vpliv na oblikovanje industrijskih razmer v Zah. Evropi.

Prav tako tudi sovjetski monopol zunanje trgovine, ki ga smatrajo v Rusiji kot enega od temeljev sovjetske vlade, še davno ni teoretično raziskan in praktično v svetovno blagovno izmenjavo včlanjen. Carinski sistem, industrijska zaščitna politika, transportne tarife in davčni predpisi, vse to bi morali (oziroma, po sedanjem položaju, bodo morali) sovjetski delegati vestno pojasniti, motivirati in v skupnem delu z drugimi udeležniki konference vsaj provizorično spraviti v sklad z analognimi vprašanji drugih držav. Glede industrije bi se (se bodo) sovjeti na konferenci marsičesa naučili, tako glede organizacije industrijske produkcije kot glede težkoč, s katerimi se mora industrija v povojni dobi skoro neprestano boriti. Prav tako bi nazorno in objektivno podana slika organizacije sovjetske industrije, njenega rekonstrukcijskega in investicijskega programa ter vsega sistema državnega po načrtu vodenega gospodarstva samo le pripomogla k rešitvi morebitnih težkoč, od katerih se nekatere že sedaj energično javljajo. Ne more se tajiti, da bi (bo) udeležba sovjetske zveze dala delu konference večino novih pobud, ki direktno označajo bistvo povojnega režima, in da bi (bo) to delo v veliki izmeri poživel. Velikega pomena bi bilo že dejstvo, da predstavlja Sovjetska Rusija teritorialno ogromno celoto. Praktično bi bilo pač komaj mogoče zadostiti vsem zahtevam, ki bi jih stavil sovjetski režim internacionalni organizaciji produkcije in mednarodni izmenjavi blaga. Dejstvo pa, da bi nastala pri tem cela vrsta novih vpra-

šanj, bi zahtevalo novih stremljenj, tako bi se dale vse te stvari urediti po kolikor mogoče enotnih načelih. Če bi mogla na primer konferenca včlaniti samo sovjetski sistem zunanje trgovine v mednarodni trgovski sistem in bi dobila nasproti njemu enotno mednarodno profitež ali pa protivednost, bi s tem za mednarodno gospodarsko življenje že dosti naredila.

Sovjetska Rusija se ne sme več izolirati. Samovoljna izolacija je Rusiji sicer lažja kot katerikoli drugi državi, vsled njenih naravnih pogojev, a v drugi četrtini dvajsetega stoletja ni več mogoče, da bi bil ta položaj trajen, ne da bi pri tem trpel življenski nivo ravno najširših slojev. Za državo, ki hoče udeležiti socializem, je to tem bolj kočljivo.

Kakor smo že rekli, si je medtem Rusija stvar temeljito premislila in bo šla na konferenco. Vsa vprašanja, ki jih navaja From, bodo prišla pri tej priliki praktično v pretres, in je le želeli, da bi imela uspeh. S tem bo postala Rusija zopet članica mednarodnega gospodarskega življenja, in to je ogromen korak naprej do konsolidacije gospodarstva in političnega življenja vsega sveta.

O pomenu gospodarske konference v Zenevi, tudi z drugega stališča, bomo priobčili še par informativnih člankov, da bodo naši bralci o vsem poučeni. Upanje je splošno, da bo imela konferenca velik uspeh. Prvi korak je bil Locarno, drugi bo Zeneva.

Trgovina.

Zastopnika za razpečevanje umetniških izdelkov iz gipsa kot okrasov za plafone in sobe vobče išče neka trdka v Italiji. Interesenti, ki bi se zanimali za to zastopstvo, naj javijo svoj naslov v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Industrija.

Češkoslovaške tovarne železa. Stevilo naročil v prvem letošnjem četrtletju je prav izdatno prekoračilo naročila v istih mesecih lanskega leta. Samo direktna naročila iz inozemstva se gibljejo v okviru lanskega leta. Neugodno vpliva dejstvo, da se nadaljuje na balkanskih trgih boj s poljskimi producenti. Negotovo je pa, ali je zboljšanje položaja trajno ali pa samo sezonski pojav. Za trajnost je potrebno splošno zboljšanje vseh industrijskih panog in pa pomnoženo investicijsko delovanje.

Svetovna produkcija aluminija v letu 1926 se je spet zvišala in je dosegla rekord. U. S. A. so še zmeraj daleč spredaj, a dejstvo, ki ga v krogih te industrije posebno podčrtavajo, je rapidno napredovanje nemške produkcije. Po prvih dosedanjih podatkih je znašalo izdelovanje aluminija v najvažnejših produktivskih deželah leta 1926 še okoli 211.500 ton, ki so se tako-le razdelile:

U. S. A.	90.000 ton
Nemčija	29.700 ton
Norveška	21.600 ton
Francija	20.700 ton
Švica	19.800 ton
Kanada	18.000 ton
Anglija	7.200 ton
Avstrija	2.700 ton
Italija	1.800 ton

Poleg visokoindustrijskih dežel producirajo največ aluminija tiste države, ki imajo največ vodne sile; prim. Norveško in Švico.

Posledice dviganja lire na Češkem. Dvig lire ima za posledico — tako pišejo češki listi — uspešno konkurenco češkoslovaške svilenе industrije z italijansko svilenо industrijo na svetovnih trgih. Češkoslovaški obrati, vključno obrate ovratnic, prodajajo sedaj ne samo v celo vrsto evropskih držav, temveč tudi v Ameriko in v dežele na vzhodu, kjer je sicer italijanska svilena industrija izredno dobro vpeljana. Konjunktura na poljskem in na nemškem trgu se nadaljuje. V Ameriko in v Anglijo gredo v prvi vrsti moderni francoski vzorci. Obenem beremo, da so češkoslovaške tovarne umetne svile določile enotne prodajne in plačilne pogoje, da so sledile torej v tem oziru drugim panogam predilne industrije. — Tako kakor v tem slučaju se bodo začele javljati posledice prehitrega dviga lire tudi v drugih panogah.

Denarstvo.

Razvoj poštne hranilnice. — Koncem leta 1923 je imela poštna hranilnica otvorjenih 9985, koncem 1. 1924: 11306, koncem leta 1925: 12459 in koncem leta 1926: 13627 čekovnih računov, ki se na posamezne podružnice razdele sledeče: Sarajevo 2582, Ljubljana 4470, Zagreb 4359, Beograd 2210. Vloge na tekoče račune so znašale koncem leta 1919 Din 19, koncem 1. 1920 Din 50, koncem 1. 1921 Din 200, koncem 1. 1922 Din 226, koncem 1. 1923 Din 242, koncem 1. 1924 Din 296, koncem 1. 1925 Din 348 in koncem 1. 1926 Din 368 milijonov. Vloge koncem leta 1926 se razdele na podružnice sledeče: Beograd 94, Sarajevo 104, Ljubljana 66 in Zagreb 102 milijona dinarjev. Čekovne račune je imelo koncem leta 1926: 452 državnih uradov, 148 avtonomnih uradov, 50 šol, 118 cerkvenih oblastev, 1752 denarnih zavodov, zavarovalnic in zadrug, 7562 industrijskih in trgovskih podjetij, 521 časopisov, 1153 društev in klubov in 1871 raznih oseb.

Angleška banka je znižala eskomptno mero na 4 in pol odstotka.

Francija dobi denar nazaj. Poincaré je bil najel v Londonu dolg 18,350.000 funtov. Kakor smo že pisali, so se dogovorili, da bo Francija ta dolg vrnila, in se je zgodilo to 22. t. m. opoldne potom navadnega čeka. Kot proliobveznost bo vrnila Angleška banka Franciji zlato, ki ga ima v svojih tresorih kot varščino za posojilo. Ta povrnitev pa ne bo samo na papirju, temveč jo bodo tudi praktično izvedli. Zlato bodo dejali v majhne zaboje in ga bo poslala Angleška banka v kakšno francosko pristanišče, kamor bo poslala ponj Francoska banka.

Promet.

Nazadovanje prometa v tržaškem pristanišču. V mesecu marcu 1927 je znašal promet v tržaškem pristanišču 447 tisoč ton napram 461.000 tonam v marcu lani. V prvih treh mesecih t. l. je bil promet za 72.000 ton manjši kakor v prvih treh mesecih lanskega leta.

Iz naših organizacij.

Prepoved nabiranja naročil pri privatnih osebah potom inozemskih trgovcev in potnikov: Sreski gremij trgovcev v Celju opozarja svoje članstvo na odločbo, s katero se prepoveduje inozemskim trgovcem in potnikom nabirati naročila pri privatnih osebah, objavljeno v Uradnem listu štev. 44, od 23. aprila t. l., štev. 167, ki se glasi: »Trgovcem, industricem in ostalim pridobitnikom inozemskih držav brez razlike, ali je naša država z njimi v pogodbenem razmerju ali ne, kakor tudi njih trgovskim potnikom se prepoveduje, nabirati naročila pri privatnih osebah na predmete, na katere je po specialnih zakonskih predpisih domačim firmam in njih potnikom dovoljeno nabirati naročila. Osebe, ki kršijo ta predpis, se kaznujejo po veljavnih predpisih.« — Članstvo sreskega gremija se opozarja in nujno naproša, da vodi strogo paznjo nad inozemskimi potniki, ki si v zadnjem času prilasčajo pravico, od privatnih oseb izmamiti kakor naročilo, ne glede na predpise, da smejo inozemski trgovci in potniki po veljavnih trgovinskih pogodbah sprejemati naročila samo od trgovcev in od oseb, v katerih podjetju se naročeno blago potrebuje. Vsak konkreten slučaj o prestopkih se naj nemudoma sporoči gremiju.

Sreski gremij Celje razglasa: Železniške tarife in manipulacijske odredbe za prevažanje lesa na postaji in v luki na Sušaku. Člani lesni trgovci se opozarjajo na tozadevno odredbo, objavljeno v Uradnem listu štev. 41, od 13. t. m., štev. 160 in se med ostalimi odredbami za razno blago za prevažanje lesa glasi takole: Državne železnice kraljevine SHS, vrše raztovarjanje pošilk lesa vsake vrste v vozovnih torovih, prispelih na postajo Sušak, potem na zahtevo stranke prevažanje blaga vsake vrste s postaje v luko na Sušaku ali obratno kakor tudi v carinarnico ali obratno po odpremniku državnih železnic, to je Jadransko-var-darsko skladišče i otpremniško a. d. na Sušaku (krajko: Jadran) po naslednji tarifi: Za dostavitev vagonov, natovorjenih z lesom vsake vrste na poedina raztovarišča, dalje za raztovaritev na razkladišča, ki ne smejo biti daleč nad 20 metrov za skladanje do 2 metra vi-

Za pranje volne in finih tkanin

Lux je najčistejši proizvod na svetu, kateri obilno daruje svojo čistoto tako, da se ga lahko spozna in ne zamenjuje z manj vrednimi proizvodi.

LUX!

soko kakor tudi za čiščenje vagonov in za njih dostavitev z raztovarišča na glavne tire za vsakih začeti 100 kg Din 0.70. Te pristojbine pobira državna železnica neposredno od prejemnika blaga, ko se izkupi tovarni list. Te odredbe stopijo v veljavo s 14. aprilom t. l. — Iz Gen. direktorije drž. železnic v Beogradu.

RAZNO.

Almanah kraljevine SHS. Ravno kar je izšel III. zvezek Almanaha kraljevine SHS za leto 1927/28. Almanah vsebuje zelo obširen adresni material in je za poslovne kroge skoro neobhodno potreben. V platno vezan stane adresar 275 dinarjev, navadno vezan pa 250 Din. Za poštino je plačati 15 Din, a za povzetje 21 Din za vsak izvod. Kompletan Almanah SHS: I., II. in III. zvezek (Del 1. do 9.) 550 Din. Naroča se pri Glavnem uredništvu Almanaha SHS, Zagreb VI.

Melioracije v Avstriji. V letošnjem avstrijskem proračunu je vstavljena postavka enega milijona šilingov za kultivacijo nove rodovitne zemlje, in so z deli tudi že pričeli. Pri tem so ugotovili, da je na več krajih zemlja prav pripravljena za pšenico, tako ob Nežiderskem jezeru in pa na Tullnskem polju. Letos hočejo dobiti 10.000 hektarov nove zemlje. Ta akcija pomeni tudi začetek lastne avstrijske preskrbe s pšenico. Glede letošnjega pridelka poudarjajo prvi poljedelski strokovnjaki, da bo avstrijska potreba rži, ječmena, ovs, koruze in krompirja krita z lastnim pridelkom, a tudi pšenična potreba s 40 do 50 odstotki. Brž, ko se bo posrečilo z nadaljno državno pomočjo dvigniti s pšenico obdelani svet za 140.000 hektarov, bo Avstrija krila svojo žitno potrebo lahko sama. Kdo bi si bil kdaj to mislil!

Pri mariborski borzi dela je delo na razpolago: 6 poljskim delavcem, 21 hlapcem, 35 viničarjem, 9 majerjem, 3 pečarjem, 4 vrtnarjem, 2 elektromonterjema, 2 tkalcema, 2 barvarjema za tekstilno industrijo, 1 lakirniku, za tovarno vagonov v Kruševacu pa 15 mizarjem in 11 ključavničarjem in razven tega tudi 6 vajencem pekavske in mizarke obrti, 38 delavkam, 1 vzgojiteljici, 2 natakaričama, 1 hotelski kuharici, 2 sobaricama,

1 postrežnici, 1 gospodinjci, 2 kuharica-ma k orožnikom, 14 služkinjam, 1 prodajalki za pekarijo, 1 prodajalki klobas.

Borza dela v Mariboru. Pregled prometa in rešitve prijav brezposelnih, oziroma prostih mest od 1. januarja do 31. decembra 1926. Delo je iskalo 7353 moških in 4214 ženskih, prostih mest je bilo za moške 3856, za ženske 2811, delo je dobilo 1772 moških in 1534 ženskih, odpadlo jih je 2178 moških in 1684 ženskih, v evidenci je ostalo brezposelnih 3903 moških in 996 ženskih oseb. Največji promet je bil pri poljedelstvu in gozdarstvu, kjer je iskalo dela 1613 moških in 170 ženskih, prostih mest je bilo 2004, delo pa je dobilo 524 moških in 55 ženskih; v industriji za stroje, kjer je iskalo dela 687 delavcev, je bilo na razpolago samo 169 prostih mest in 107 jih je dobilo delo; v industriji za obleko in lišp je dela iskalo 344 moških in 281 ženskih, delo je pa dobilo 128 moških in 96 ženskih oseb. Pri dninarjih je iskalo dela 787 moških in 153 ženskih, delo je dobilo 558 moških in 49 ženskih. Velika brezposelnost je bila pri ženskah; tako je za gospodinjstvo osebje iskalo dela 17 moških in 2441 ženskih, delo je bilo pa na razpolago za 6 moških in 1025 ženskih oseb, delo je dobilo 974 ženskih, v evidenci je ostalo 13 moških in 329 ženskih oseb. — I. Izdano je bilo za brezposelno podporo 7243 Din. II. Porabljen za kuhinje in azile v znesku 11.700 Din. III. Število brezposelnih podpirancev: 65 moških, 2 ženski. IV. Za polovično vožnjo je bilo izdanih 819 izkaznic v znesku 56.329 Din 50 par. Skupno število brezposelnih dni je bilo 574.561.

Po svetu. Na obnem zboru češke delniške mlekarne v Pragi so ugotovili, da ima podjetje sedaj 50 lasntih prodajal in dve podružnici. Obrat je v polnem tiru, prodaja se dviga, specialni izdelki podjetja so zelo razširjeni. Bilanca za preteklo leto izkazuje po odpisu amortizacijskega zneska in po nakazilih rezervnim fondom še 151.480 Kč čistega dobička. Dividenda znaša 48 Kč in je bila soglasno sklenjena. — Poročilo o skorajšnjem vstopu Anglije v jekleni kartel označajo sedaj kot preuranjeno. Predpogoji za vstop še niso izpolnjeni. — V

Peking se je raznesla vest, da bodo inozemske banke zaprli, in se je pričel na to pravi run na banke. Poročila kitajskih listov, da so nekatere banke insolventne, so položaj še poostila. — Znana Fordova konkurentinja General Motors Corporation je dosegla v prvem letošnjem četrtletju 52,551.000 dolarjev čistega dobička. — Železna in jeklena tovarna Hösch v Dortmundu na Nemškem je naprosila v raznih državah za zaščito patenta v svrhu direktnega dobivanja jekla iz rude. Čeprav gre zaenkrat samo za poskuse, kojih pomen za praktičnost se še ne more oceniti, je novi način povzročil v inozemstvu vseeno veliko pozornost. V Angliji in v Ameriki je novi način že patentiran, v Nemčiji je pa še nekaj formalnih zadržkov. — Dunajska Bodenkreditanstalt bo v kratkem svojo glavnico na novo zvišala od 45 na 55 milijonov šilingov. Zadnje zvišanje, od 30 na 45 milijonov, se je izvršilo šele pred par tedni. Z novim zvišanjem se dvignejo lastna sredstva zavoda na 180 milijonov šilingov. — Po znižanju obrestne mere na Angleškem se je vprašanje o isti proceduri v Ameriki stavilo na novo. Verjetno je, da bo tudi newyorška Federal Reserve Bank sedaj obrestno mero znižala. — Mednarodni kartel valjane žice je pred zaključkom, v vseh temeljnih vprašanjih so se zedinili. Sredi maja se bodo zadnjič sestali in bodo gotovo tudi takrat pogodbo podpisali. Udeležene so Nemčija, Francija, Belgija in Luksemburška. Kvota Nemčije znaša ca 60%, kvota Francije ca 20% in kvota ostalih dveh udeležnic skupaj tudi ca 20 odstotkov. Ali bo prodaja skupna ali ločena, o tem se še niso dogovorili. Sedaj, ko je začetek napravljen, hočejo organizacijo razširiti. Prva pride v poštev Češkoslovaška, ki se je načelno že izjavila za pristop. — Položaj avstrijske železne industrije je zadovoljiv, čeprav še ni popolno zaposlena, temveč samo s 60 do 70%. Eksport se je začel razvijati proti jugu in jugovzhodu. Zaposlene so zlasti one železne tovarne, ki izdelujejo stavbni material. — Švedski rudni trust Graengesberg hoče napraviti s švedsko vlado novo pogodbo glede severoameriških železnih rudnikov. V parlamentarnih krogih se vzdržuje mnenje, da bo parlament morebitni dogovor z vlado skoraj gotovo odklonil. Pri tem pa ni tangran eksport železne rude. — Francoski producenti surovega železa so znižali eksportno ceno za lito surovo železo št. 3 od 71 na 69 šilingov iz Antwerpna ven. — Rusi in Latviji se pogajajo o nadaljnjih olajšavah v medsebojnem trgovskem prometu. Latvija misli pri tem na pridobitev stalnega prodajnega trga iz Rusije in v Rusijo preko latvijskih pristanišč. Glavno mesto Latvije, Riga, je bilo pred vojno med prvimi ruskimi trgovskimi pristanišči.

Premogovni štrajk na Poljskem? Centralni svet premogovnih industrijcev v dombrovskem okraju je s 1. majem odpovedal dosedanje kolektivno pogodbo v premogovni industriji in je hkrati ponudil rudarjem zopetno vpeljavo onih mezd, ki so bile v veljavi 1. novembra lanskega leta. Te mezde so za ca 8 odstotkov nižje kot sedanje. Centralni Svet pravi, da je nastopila v prodaji kriza in da se morajo zato mezde znižati. Stališče delavcev je seveda odklonilno.

Gospodarske vesti. Pariški »Matin« označa kot cilje svetovne gospodarske konference, ki bi jih morali skušati doseči, evropsko carinsko zvezo, kartelizacijo vseh industrijskih panog in sistematično izmenjavo blaga po racionalnih vidikih. Seveda se zaenkrat vse to ne bo dalo doseči in smo lahko zadovoljni, če se dosežejo vsaj deli programa. — V prvih treh mesecih tekočega leta je znašal uvoz v Rumunijo 8550 milijonov lejev, izvoz 8300 milijonov, deficit 250 milijonov. Leta 1925 je znašal deficit v istih mesecih 600 milijonov, lani pa celo 3300 milijonov. Letošnji izvoz pomeni rekordno številko, saj je znašal v letih 1925 in 1926 vselej samo 6600 milijonov. Vzrok, da je bilanca pasivna, je ta, ker so se importerji, informirani o povišanju uvozne carine, založili z ogromnimi zalozami blaga. V prihodnjih mesecih se bo pasivnost izpremenila v aktivnost. — **Hranilne vloge pri dunajskih denarnih zavodih** so se v marcu dvignile za 11.800.000 šilingov in so znašale 31. marca 731 milijonov šilingov. — Letina na

Ruskem kaže prav dobro, z žitom posejani svet v Ukrajini se je zelo povečal. Svetovni žitni trg kaže v splošnem prijaznejšo tendenco kot pred tednom. — Poljsko ministrstvo za trgovino in obrt pripravlja ustanovitev državnega eksportnega zavoda. Zavod bo preiskoval pogoje eksporta pri nekaterih pridelkih in izdelkih in bo izvoz organiziral. — Češka družba sladkorne industrije bo zvišala glavnicu od 27 na 36 milijonov Kč. — Skodo, ki jo je povzročila poplava reke Missisipi in njenih dotokov, cenijo na 500 milijonov dolarjev. Dalje mislijo, da se bo vsled poplave znižala produkcija bombaža za ca 12 milijonov bal. — Velika francoska avtomobilna tvrdka Citroën je odpustila vsled spora z delavstvom 10.000 delavcev in pravi, da bo odpustila vseh 30.000 delavcev, če se bo delo še nadalje motilo. Geslo delavstva je akcija proti znižanju plač in pa proti novim produkcijskim metodam. — Avstrijci nameravajo ustanoviti pod vodstvom Alpine Montan prodajno družbo železa, ki naj obsega vrsto starih avstrijskih tvrdk železne trgovine. Višina delniške glavnice bo znašala najbrž 4 milijone šilingov, od kojih bo prevzela Alpine Montan 25%. — V donavski plovbi se zmeraj bolj uveljavlja angleški kapital. Donavska paroplovna družba in Ogrska rečna in morska plovna družba sta že sedaj pod angleško kontrolo in si skušajo dobiti Angleži vpliv tudi pri drugih družbah, zlasti v nasledstvenih državah. Ker drugače ne gre, sta znižali od Angležev kontrolirani družbi v izdatni izmeri vozne tarife in sta s tem konkurenco poosttrili. Njiju zgledu bodo morale slediti tudi druge družbe in ker nimajo neomejenih sredstev, se bodo morale zateči k angleškemu kapitalu. Nato se bo voznina seveda spet zvišala. — V bližnjih tednih bo cela vrsta ogrskih industrijskih podjetij zvišala glavnicu, v

prvi vrsti tista podjetja, ki so v zvezi s pričenjajočim se stavbnim gibanjem. — Naprava novega jezusa čez Modri Nil, v Sudanu, je zvišala ondodni pridelek bombaža v lanskem letu za 80.000 bal, ker so kultivirali na novo 60.000 akrov. Letos se pa pridelek ne bo za toliko zvišal, ker podnebne razmere niso tako ugodne kot lani. — Zborovanje avstrijskih kreditorjev je ugotovilo, da so šle lani insolvence v vsej Avstriji v izdatni meri nazaj. — S pšenico posejani svet na Poljskem obsega letos 1.068.000 ha, z ržjo 5.014.000 ha; kulturni areal pšenice se je v primeri z letom 1925/26 dvignil za 25%. V letošnji sladkorni kampanji je delalo na Poljskem 70 tovarn, in sicer 39 v notranjosti države, 31 ob robovih. — Deutsche Petroleum A. G. ne bo izplačala, kot pričakovano, letos nobene dividende, ker so šle cene petroleja zelo nazaj in se je konkurenca trajno ojačila. — Dne 2. marca zboruje v Ženevi takozvani »mešani odbor za gospodarske krize«; pečal se bo s poročilom Mednarodnega delavskega urada o vplivu javnih delavcev na brezposelnost. — V ogrskih gospodarskih krogih opozarjajo z velikim nemirnost na dejstvo, da vlada še ni imenovala članov za svetovno gospodarsko konferenco v Ženevi. Strokovnjaki se ne morejo primerno pripraviti in ne morejo snovi primerno študirati in predelati. Morda je sedaj, ko to pišemo, vprašanje že rešeno. — Obenem z načrtom gradbe

velike električne centrale v okolici Budimpešte v svrhu delne elektrifikacije ogrskih državnih železnic izdelujejo sedaj tudi načrt za napravo velike električne centrale v svrhu preskrbe ogrskega nižavja z električnim tokom in v svrhu elektrifikacije občin in industrij v nižini ob Donavi in Tisi. Nekaj velikih denarnih zavodov in tovarniških podjetij v Budimpešti se zanima za zadnji načrt. Poročali smo o tem že v drugi zvezi in smo obenem pristavili, da se za elektrifikacijo Ogrske prav zelo zanima tudi angleški kapital. Torej tako kot za plovbo po Donavi. Itd.

Gospodarsko življenje v dobi velekapitalizma. Izšel je drugi zvezek Sombartovega dela z zgoraj označenim naslovom. Prvi del na široko razpravlja razmere, ki so bile tehniški, osebni in zakoniti temelj za razvoj velekapitalizma. Drugi del prinaša natančen opis o nastajanju gospodarskega življenja v tej velekapitalistični dobi. Sombart označa kot enega od dogodkov v kapitalističnem gospodarstvu zadovoljitev potrebe s posredovanjem trga v svrhu dosege dobička v obratih. Razmotriva pomen konjunktura in govori izčrpno o oblikah obrata, o koncentracijskem procesu, o zanimivi skupnosti kapitalističnega gospodarstva s hitro spremembo mode. Na koncu skuša dobiti Sombart pogled v gospodarsko življenje bodočnosti. Misli, da ima prav, če oznanja naprej, da se

bodo izvršile sicer nekatere spremembe, da bo pa kapitalistični gospodarski sistem še za dolgo časa vladal najvažnejšim panogam gospodarskega življenja. Nasprotno je pa lahko mogoče, da bo moral kapitalizem dopustiti, da izvede javna oblast vedno več omejitev in da se vedno bolj vmešava. Sombart prerokuje tudi nadaljevanje kmetijstva, in še več, njegov rastoči pomen. Rokodelstvu je pa odkazan v bodočnosti le skromen prostor. Vse to se bo pa izvršilo brez katastrof, pravi Sombart, čisto v nasprotju z nazori Marxa. — Že iz teh par podatkov vidimo, da je drugi del Sombartovega dela še veliko bolj zanimiv kot prvi, in je že tega vsa kritika označila kot pomembno delo. Za one, ki se resno pečajo s študijem narodnega gospodarstva, je drugi del jasna slika sedanjega gospodarskega življenja, tako jasna, kakor je ni podalo še nobeno drugo delo. Tudi oni, ki bere rad dovršeno in umetniško popolno izvajanje, bo dobil v Sombartovi knjigi vse, kar hoče.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo (26. aprila 1927). Prignalo se je 11 konj, 6 bikov, 69 volov, 247 krav in 21 telet, skupaj 354 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 8 Din, poldebili voli 7.75, plemenski voli 7.50, bikji za klanje 5 do 8.75, klavne krave debele 6 do 6.25, plemenske krave 4 do 6, krave za klobasarje 3.25 do 3.75, molzne krave 5 do 6, breje krave 5 do 6. Prodalo se je 200 komadov, od teh za izvoz v Italijo 27 komadov.

Mesne cene v Mariboru (26. aprila 1927): Volovsko meso I. vrste 8 do 18 dinarjev kilogram; meso od bikov, krav, telic 10 do 19 Din; svinjsko sveže meso 15 do 27 Din.

Objava preselitve!

JUGOSLOVANSKO RUDOLF MOSSE D. D. oglasni zavod,
Zagreb, se preseli z dnem 1. maja v svoje nove
uradne prostore na
Zrinskiem trgu 20, poleg lekarne Brodjočin.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce,
rokavice, naramnice, žepni robci,
nakit za obleke, otroške majice,
nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v
vseh barvah, šifoni, Solingen škarje,
noži, potrebščine za krojače, čevljarje,
tapetnike, šivilje in sedlarje.
Razna dišava mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

TOVARNA KISA
Jernej Jelenič
Ljubljana, Stara pot 7
(poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri

„MAJARONČKOV“ špiritov in vinski kis
Ustanovljena leta 1886 Telefon 2578

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški
journali, glavne knjige, blagajniške
knjige, vsakovrstne širice, bloke, mape
kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam
nudi s svojimi prvotnimi izdelki naj-
ugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih
zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana
trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce,
obrtnike, industrijce in urade. — Lastna knjigoveznica

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pnevmatika, igle za vse sisteme — samo v
Najnižje cene. — Tudi blizu Prešernovega
na mesečna odplačila. LJUBLJANA spomenika ob vodi.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Izdelovanje oljnatih barv, firneža, lakov in steklarskega kleja. — Zaloga kemičnih in rudninskih barv. — Potrebščine za slikarje, pleskarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

IVAN JANČAR

Trgovina Miklošičeva cesta 4
Skladišče Vidovdanska c. 14.

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889.

Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.535.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, Prešernova ulica.

Stanje vložnega denarja
nad 250 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek. račun in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja
nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lasnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.